

ČLANCI I RASPRAVE

Vladimir MEDOVIĆ*

UDK: 341.922(4-672EU)

341.981(4-672EU)
str. 5-15
izvorni naučni rad

KONVENCIJE IZMEĐU DRŽAVA ČLANICA EVROPSKIH ZAJEDNICA

Ključne reči: konvencije, države članice, komunitarno pravo, međunarodno pravo.

Key words: *Conventions, Member states, Community Law, International Law.*

Uz ugovore o osnivanju Evropskih zajednica, države članice su zaključile niz konvencija koje delimično zalaze u oblasti koje spadaju u domen Evropskih zajednica, ili se graniče sa njima.

Na zaključivanje pojedinih konvencija upućuje sam Ugovor o osnivanju Evropske zajednice. Član 293. Ugovora poziva države članice da, ukoliko je to

---

*Advokat u Novom Sadu.

neophodno, uđu u međusobne pregovore radi obezbeđivanja određenih pogodnosti za svoje državljane, kao što su: zaštita lica i uživanje i zaštita prava pod istim uslovima koje svaka država predviđa za svoje državljane, zabrana dvostrukog oporezivanja unutar Zajednice, međusobno priznavanje preduzeća i firmi, zadržavanje pravnog subjektiviteta u slučaju premeštanja sedišta preduzeća iz jedne države u drugu, mogućnost spajanja preduzeća iz različitih država članica, pojednostavljenje formalnosti u pogledu recipročnog priznavanja i izvršenja sudskih i arbitražnih odluka.

U skladu sa članom 293. Ugovora države članica su zaključile Konvenciju o nadležnosti i izvršenju presuda u građanskim i trgovinskim stvarima iz 1968. godine¹, Konvenciju o međusobnom priznavanju preduzeća i pravnih lica iz 1968. godine i Konvenciju o eliminaciji dvostrukog oporezivanja iz 1990. godine². U pripremi ovih konvencija i pregovorima oko njihovog zaključenja aktivno su učestvovali organi Zajednice. Konvencije su objavljene u službenom glasilu Evropskih zajednica.

Osim pomenutih konvencija, države članice su zaključile veliki broj bilateralnih konvencija koje se odnose na oblasti iz člana 293. Ugovora.

Mogućnost zaključivanja konvencija između država članica može biti predviđena i drugim komunitarnim propisima. Uputstvom o primeni taksi na određena vozila za prevoz robe drumom i putarina od 25.10.1993.³ godine predviđeno je da dve ili više država članica mogu sarađivati radi uvođenja zajedničkog sistema dažbina na svojim teritorijama.⁴

Države članice su između sebe zaključile i više konvencija koje nisu pomenute u članu 293. Ugovora o osnivanju EZ, niti nekom drugom komunitarnom aktu. Neke od njih su po pitanjima koje regulišu bliske sa komunitarnim pravom, dok su druge potpuno izvan oblasti koje ono pokriva. Zbog velikog broja takvih konvencija ovde ćemo pomenuti samo: Rimsku konvenciju o merodavnom pravu za ugovorne obaveze iz 1980. godine, Šengenski sporazum o postepenom ukidanju kontrole na zajedničkim granicama iz 1985. godine i Šengensku konvenciju o primeni Šengenskog sporazuma iz 1990. godine.

---

¹ O.J. 1972 L 299/32.

² O.J. 1990 L 225/10.

³ O.J. 1993 L 279/32.

⁴ O.J. 1993 L 279/32.

Član 34. Ugovora o Evropskoj uniji predviđa mogućnost da države članice na preporuku Saveta zaključe konvencije u oblasti policijske i sudske saradnje. Između ostalih, države članice su na osnovu Ugovora o Evropskoj uniji zaključile Konvenciju o nadležnosti i priznanju i izvršenju odluka u porodičnim stvarima iz 1998. godine.⁵

1. STATUS KONVENCIJA IZMEĐU DRŽAVA ČLANICA U PRAVNOM PORETKU EVROPSKIH ZAJEDNICA

Postavlja se pitanje da li se konvencije između država članica mogu smatrati delom komunitarnog prava, sa svim posledicama koje to podrazumeva, ili pripadaju međunarodnom pravu. Radi se o značajnom pitanju od koga zavisi dejstvo ovih konvencija u državama članicama. U prvom slučaju njihovo dejstvo i primenu određivalo bi komunitarno pravo, dok bi u drugom slučaju ova pitanja bila regulisana međunarodnim i nacionalnim pravom. Takođe je bitno pitanje, da li takve konvencije mogu biti predmet kontrole Suda pravde. U vezi ovih pitanja postoje različita mišljenja u pravnoj teoriji.

Prema jednom gledištu, konvencije između država članica koje regulišu pitanja iz domena Evropskih zajednica predstavljaju integralni deo komunitarnog pravnog sistema. Kod autora koji zastupaju takvo gledište postoje razlike u odnosu na mesto koje konvencije zauzimaju u hijerarhiji komunitarnih pravnih akata. Pojedini autori svrstavaju konvencije između država članica u primarno komunitarno pravo i, shodno tome, pridaju im jaču pravnu snagu u odnosu na sekundarno pravo.⁶ Drugi, pak, smatraju da konvencije moraju biti u skladu sa sekundarnim pravom koje svoju pravnu snagu crpi direktno iz osnivačkih ugovora.⁷

Prema drugom gledištu, konvencije između država članica spadaju u domen međunarodnog prava. Zavisno od materije koje regulišu one su manje ili više povezane sa komunitarnim pravom ali ne i njegov deo.⁸

U rešavanju ovog problema potrebno je, po našem mišljenju, poći od smisla odredbe člana 293. Ugovora o osnivanju EZ koji upućuje na zaključivanje

---

⁵ O.J. 1998 C 221/2.

⁶ Videti R. Vukadinović, *Pravo Evropske unije*, Beograd, 2001, str. 63.

⁷ Videti T.C. Hartley, *Foundations of European Community Law*, Oxford, 1991, str. 95.

⁸ Videti K. Lenaerts, P.V. Nuffel, *Constitutional Law of The European Union*, London, 1999, str. 598-599.

konvencija između država članica. Sud pravde je u više navrata isticao da član 293. Ugovora nije predviđen da proizvodi direktno dejstvo. Iz člana 293. Ugovora ne proizilazi obaveza za države članice da zakluče odgovarajuće konvencije. Odredbama ovog člana samo se određuju pitanja u kojima države članice mogu ući u međusobne pregovore „ako je to neophodno“ u cilju proširenja određenih prava na državljane drugih država članica.⁹

Tako je u predmetu *Gilly* Sud pravde naveo da, u skladu sa članom 293. stav 2. Ugovora, ukidanje dvostrukog oporezivanja u okviru Evropske zajednice predstavlja samo cilj eventualnih pregovora između država članica, ako je to neophodno.¹⁰ „Iako je zabrana dvostrukog oporezivanja u okviru Zajednica uključena u ciljeve Ugovora, jasno je iz formulacije te odredbe da ona ne može sama po sebi preneti na pojedince bilo kakva prava na koja se oni mogu pozivati pred nacionalnim sudovima“. U istoj presudi Sud pravde se dotakao važnog pitanja raspodele nadležnosti između Zajednice i država članica. Naime, po mišljenju Suda pravde, u odsustvu jedinstvenih ili harmonizujućih mera donetih u komunitarnom kontekstu, države članice su ovlašćene da odrede uslove za oporezivanje prihoda i imovine u cilju eliminacije dvostrukog oporezivanja, između ostalog, zaključivanjem međunarodnih sporazuma.

Iz ove presude Suda pravde proizilaze dve stvari. Prvo, jasno je da ciljevi postavljeni u članu 293. predstavljaju ciljeve Zajednice radi čijih ostvarivanja Zajednica može doneti zajednička pravila. Drugo, sve do donošenja odgovarajućih komunitarnih mera države članice mogu samostalno, bilateralno ili kolektivno uređivati datu materiju. Drugim rečima, navedene oblasti su do preduzimanja akcija na nivou Zajednice prepuštene državama članicama. Onog momenta kada bude donet odgovarajući komunitarni propis države članice gube pravo da uređuju tu oblast.¹¹

---

⁹ Predmet 137/84, *Ministere public v. Mutsch* (1985) ECR 2681.

¹⁰ Predmet 336/96, *Gilly v. Directeur des Services Fiscaux du Bas-Rhin* (1998) ECR I-2793.

¹¹ U predmetu *Uberseering BV v. NCC* Sud pravde je bio još određeniji kada je naveo da član 293. Ugovora ne rezerveriše zakonodavna ovlašćenja u datim oblastima u korist država članica. „Iako član 293. daje državama članicama mogućnost da uđu u pregovore, između ostalog, radi lakšeg rešavanja problema koji nastaju iz razlika između nacionalnih prava u odnosu na međusobno priznavanje preduzeća i zadržavanja njihovog pravnog subjektiviteta u slučaju premeštaja njihovog sedišta iz jedne države članice u drugu, on to čini samo u meri u kojoj je to neophodno, odnosno ako odredbe Ugovora ne omogućavaju postizanje tih ciljeva“. U produžetku presude stoji da „nije neophodno da države članice zakluče konvencije da bi preduzeća koja ispunjavaju uslove iz člana 48. (Ugovora) ostvarila slobodu osnivanja prenetu na njih članom 43. i članom 48. (Ugovora) koji su direktno primenjivi po isteku prelaznog perioda“. U ovom predmetu Sud pravde je praktično prihvatio argument

O mestu konvencija iz člana 293. Ugovora o osnivanju EZ u komunitarnom pravnom sistemu, bilo je nešto više reči u predmetima *Mund & Fester* i *Hartmann*. U presudi u predmetu *Mund & Fester* se navodi da je svrha Konvencije o nadležnosti i izvršenju presuda u građanskim i trgovinskim stvarima iz 1968. godine da olakša funkcionisanje zajedničkog tržišta kroz usvajanje pravila o nadležnosti za sporove na koje se odnosi i kroz otklanjanje, koliko je to moguće, teškoća u pogledu priznavanja i izvršenja presuda na teritoriji država ugovornica.¹² „Shodno tome, odredbe konvencije koje se odnose na nadležnost i pojednostavljivanje formalnosti u pogledu priznanja i izvršenja presuda, kao i nacionalni propisi na koje Konvencija upućuje, povezani su sa Ugovorom o osnivanju Evropske ekonomske zajednice“.¹³

Međutim, ta veza sa Ugovorom ne ide tako daleko da bi se konvencije između država članica mogle smatrati delom komunitarnog prava. Na takav zaključak upućuje rešenje Suda pravde u predmetu *Hartmann* u kome je razmatrana priroda konvencije zaključene na osnovu Uputstva o primeni taksi na određena vozila za prevoz robe drumom i putarina od 25.10.1993. godine.¹⁴ „Sama činjenica da ova odredba (uputstva) ovlašćuje države članice da sarađuju na taj način, nije dovoljna da sporazum zaključen u tu svrhu čini integralni deo komunitarnog prava čije tumačenje spada u nadležnost Suda.“¹⁵ „Jedino činjenica da su odredbe takvog sporazuma usvojene zajednički razlikuje ih od drugih propisa koje države članice mogu doneti pojedinačno shodno uputstvu; tumačenje takvog propisa ne spada u nadležnost Suda na osnovu člana 177. Ugovora.“¹⁶

Iz ove odluke proističe da Sud pravde ne vidi konvencije između država članica kao instrument komunitarnog prava, već kao izraz kolektivne akcije država članica u oblastima u kojima inače one mogu delovati samostalno sve do donošenja zajedničkih pravila. Član 293. Ugovora, kao i navedeno uputstvo, samo upućuju države na međusobne pregovore o određenim pitanjima, a ne nužno na zaključenje konvencija. Prema tome, države članice mogu i bez konvencije samostalno izmeniti svoje zakonodavstvo i međusobno ga pril-

---

Komisije da razvoj sudske prakse u pogledu direktnog dejstva odredbi Ugovora predstavlja dovoljan razlog da učini izlišnim zaključenje konvencija. Predmet C-208/00, *Überseering BV v. Nordic Construction Company Baumanagement GmbH (NCC)* (2002) ECR I-09919.

¹² Predmet C-398/92, *Mund & Fester v. Hatrex International Transport* (1994) ECR I-467.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ Predmet C-162/98, *Hartmann* (1998) ECR I 07083,

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ *Ibidem*.

goditi. U slučaju da odluče da stvar uredi konvencijom, tako zaključena konvencija predstavljala bi međunarodni sporazum zaključen u skladu sa međunarodnim pravom. Dejstvo takve konvencije određuju same države članice u skladu sa pravilima međunarodnog i nacionalnih prava. Sud pravde nije nadležan da daje tumačenje takvih konvencija u postupku za rešavanje prethodnog pitanja na osnovu člana 234. Ugovora. One ne mogu biti predmet tužbe za poništaj iz člana 230. Ugovora, jer nisu akti organa Zajednica, već država članica. Sud pravde, takođe, nije nadležan da osigura izvršavanje obaveza iz konvencija od strane država članica.

Sa druge strane, konvencije između država članica su značajne za ostvarivanje ciljeva postavljenih u osnivačkim ugovorima i kao takve povezane su sa komunitarnim pravom. Države članice stoga mogu u samim konvencijama, ili posebnim protokolima uz konvencije, ugovoriti nadležnost Suda pravde za tumačenje njihovih odredbi.

Bliskost konvencija između država članica sa ciljevima Zajednica odražava se na još jedan način. Sud pravde uzima u obzir ove konvencije prilikom tumačenja i primene komunitarnog prava. U predmetu *Mund & Fester* Sud pravde je u postupku iz čl. 177. (sada 234.) Ugovora razmatrao pitanje nacionalnog suda, da li član 7. Ugovora o osnivanju EEZ, u vezi sa članom 220. Ugovora i Briselskom konvencijom o nadležnosti i izvršenju presuda u građanskim i trgovinskim stvarima, zabranjuje primenu odgovarajuće odredbe nacionalnog prava o uslovima za određenje privremenih mera. U suštini nacionalni sud je želeo da zna da li odredba nemačkog zakona kojom je predviđeno izdavanje privremene mere u slučaju da izvršenje treba sprovesti u inostranstvu, u ovom slučaju u Holandiji, predstavlja povredu zabrane diskriminacije iz člana 7. Ugovora, s obzirom na postojanje Briselske konvencije čija je potpisnica i Holandija. Sud pravde je dao potvrđan odgovor na postavljeno pitanje smatrajući da teritorije država potpisnica Briselske konvencije čine jedan entitet i da su stoga uslovi za izvršenje i mogući rizici i teškoće isti u svim državama članicama. Shodno tome, Sud pravde je zaključio da je odredba nemačkog zakona u suprotnosti sa članom 7. Ugovora o osnivanju EZ o zabrani diskriminacije.

Iz svega izloženog proizilazi da konvencije između država članica imaju poseban status u komunitarnom pravnom sistemu. Mada, formalnopravno nisu deo komunitarnog prava, one predstavljaju deo *acquis communautaire*.¹⁷ Nove

---

¹⁷ Pri tome se *acquis communautaire* tumači šire od komunitarnog prava. Pod tim pojmom se podrazumeva celokupno komunitarno pravno nasleđe: formalni izvori komunitarnog prava,

države članice se ugovorom o pristupanju Evropskoj uniji obavezuju da pristupe postojećim konvencijama kao delu *acquis communautaire*.¹⁸ Druga posledica takvog statusa konvencija je da su države članice dužne da se u izvršavanju obaveza iz konvencija pridržavaju načela saradnje u dobroj veri iz člana 10. Ugovora o osnivanju EZ.¹⁹ To će posebno biti slučaj kada države članice uključe organe Zajednica u pojedine aspekte primene ovih konvencija.

2. ODNOS KONVENCIJA IZMEĐU DRŽAVA ČLANICA I IZVORA KOMUNITARNOG PRAVA

Na kraju, ostaje nam da razmotrimo pitanje odnosa konvencija između država članica i izvora komunitarnog prava u slučaju njihovog eventualnog sukoba. Posebno je značajan odnos konvencija i osnivačkih ugovora s obzirom da su zaključeni od strane istih subjekata. S tim u vezi postavlja se pitanje da li se konvencijama može vršiti izmena osnivačkih ugovora.

Kao što smo videli, Sud pravde stoji na stanovištu da su konvencije između država članica bliske sa komunitarnim pravom, ali da ipak nisu deo komunitarnog pravnog poretka. One pripadaju domenu međunarodnog prava. S obzirom da je komunitarni pravni poredak autonoman u odnosu na međunarodno i nacionalna prava to znači da konvencije ne mogu menjati pravila koja pripadaju tom poretku. Ugovori i osnivanju Evropskih zajednica i Ugovor o Evropskoj uniji imaju status ustavne povelje. Izmena osnivačkih ugovora može se izvršiti samo pod uslovima i po postupku predviđenim tim ugovorima. Osim toga, podsećamo na stav Suda pravde po kojem je komunitarni pravni poredak nastao ograničenjem suvereniteta država članica i prenošenjem suverenih ovlašćenja na Evropske zajednice.²⁰ Iz toga proizilazi da su države članice, bar što se tiče komunitarnog prava, nepovratno izgubile ovlašćenja da samostalno ili kolektivno uređuju odnose u oblastima koje su prenete u nadležnost Evropskih zajednica. Sasvim je izvesno da Sud pravde ne bi priznao dejstvo konvencije koja bi bila suprotna odredbama Ugovora. Na takav zaključak upućuju odredbe iz Konvencije o evropskom patentu za zajedničko tržište iz 1975. godine. U članu 93. Konvencije izričito se navodi da ni-

---

praksa organa Evropskih zajednica i nacionalnih organa u njihovom tumačenju i primeni, kao i propisi koje su države članice samostalno ili kolektivno donele u vezi sa ciljevima Evropskih zajednica. Isto K. Lenaerts, P.V. Nuffel, op. cit., str. 599.

¹⁸ Član 3. i član 4. Ugovora o pristupanju Švedske, Finske i Austrije iz 1994.

¹⁹ K. Lenaerts, P.V. Nuffel, op. cit., str. 599.

²⁰ Predmet 26/62, *Van Gend & Loos v. Netherlands Fiscal Administration* (1963) ECR 1.

jedna odredba Konvencije ne može iskorišćena kao razlog protiv primene bilo koje odredbe Ugovora o osnivanju EEZ. Slično pravilo sadrži i Šengenska konvencija iz 1990. godine koje predviđa da su odredbe konvencije primenive samo ukoliko su u skladu sa komunitarnim pravom (član 134. Konvencije).

U već pominjanom predmetu *Gilly* Sud pravde je u postupku za rešavanje prethodnog pitanja iz člana 234. Ugovora o osnivanju EZ razmatrao pitanje francuskog suda, da li član 48. Ugovora o osnivanju EZ zabranjuje primenu odredbi Konvencije o izbegavanju dvostrukog oporezivanja između Nemačke i Francuske od 1959. godine, sa izmenama iz 1969. i 1989. godine. Sama činjenica da je Sud pravde razmatrao ovo pitanje dovoljno govori o odnosu između konvencija i osnivačkih ugovora. Sadržaj pitanja koje je postavio francuski sud ne razlikuje se od pitanja o primeni nacionalnih propisa u komunitarnom kontekstu. U oba slučaja predmetni akt, bilo da se radi o konvenciji ili nacionalnom propisu, ne bi bio primenjen u slučaju da je suprotan Osnivačkom ugovoru.

Štaviše, zaključenje konvencije koja je suprotna odredbama osnivačkih ugovora i primena takve konvencije, mogli bi se smatrati povredom obaveze o uzdržavanju od svake mere koja može ugroziti postizanje ciljeva iz Ugovora.²¹ U tom slučaju Komisija bi imala na raspolaganju mogućnost podnošenja tužbe za povredu ugovornih obaveza iz člana 226. Ugovora o osnivanju EZ.

Kada je reč o eventualnom sukobu konvencija i sekundarnog komunitarnog prava trebalo bi da važi isto pravilo. Sekundarno pravo crpi svoju pravnu snagu direktno iz osnivačkih ugovora. Ako konvencije ne mogu menjati osnivačke ugovore onda ne mogu uticati ni na zakonodavna ovlašćenja koja iz njih proizilaze. Samim tim, akti doneti na osnovu zakonodavnih ovlašćenja iz osnivačkih ugovora ne mogu biti izmenjeni niti njihova primena može biti ograničena konvencijama između država članica.

Posebno je zanimljiv odnos između međunarodnih sporazuma Zajednice i konvencija zaključenih između država članica. I jedni i drugi nastaju po pravilima međunarodnog prava, s tim što je njihovo mesto u komunitarnom pravnom sistemu različito. Konvencije između država članica su „povezane sa Ugovorom o osnivanju Evropske zajednice”²², ali se ne smatraju delom komunitarnog prava. Za razliku od konvencija između država članica, međunarodni sporazumi Zajednice imaju tretman akata organa Zajednice i predstavljaju „integralni deo pravnog sistema Zajednice”. Samim tim, pravila

---

²¹ Član 10. stav 2. Ugovora o osnivanju EZ.

²² Predmet C-398/92, *Mund & Fester v. Hatrex International Transport* (1994) ECR I-467.

sadržana u međunarodnom sporazumu Zajednice bi zbog svog komunitarnog karaktera imala primat u primeni nad aktima država članica, uključujući i konvencije koje su te države međusobno zaključile. Naravno, ovaj primat međunarodnih sporazuma Zajednice nad konvencijama država članica bio bi ograničen samo na komunitarni pravni sistem. Osim toga, u skladu sa „ERTA načelom“, države članice ne mogu zaključivati konvencije koje bi bile suprotne postojećim međunarodnim sporazumima Zajednice ili bi na drugi način mogle ugroziti ispunjavanje međunarodnih obaveza Zajednice.²³

ZAKLJUČAK

Iz svega izloženog proizilazi da su konvencije između država članica povezane sa ugovorima o osnivanju Evropskih zajednica, ali ta veza ne ide toliko daleko da one budu deo komunitarnog pravnog poretka. One predstavljaju kolektivne akte država članica i neposredno su podvrgnute pravilima međunarodnog prava. Samim tim, države članice ne mogu zaključivanjem konvencija preuzimati prava i obaveze koja bi bila suprotna osnivačkim ugovorima ili pravilima donetim na osnovu tih ugovora. Sud pravde nije nadležan da daje tumačenje ovih konvencija na osnovu člana 234. Ugovora. Takva nadležnost Suda pravde mora biti posebno ugovorena.

Mada formalnopravno nisu deo komunitarnog prava, one predstavljaju deo *acquis communautaire*.²⁴ Nove države članice se ugovorom o pristupanju Evropskoj uniji obavezuju da pristupe postojećim konvencijama kao delu *acquis communautaire*.²⁵ Druga posledica takvog statusa konvencija je da su države članice dužne da se u izvršavanju obaveza iz konvencija pridržavaju načela saradnje u dobroj veri iz člana 10. Ugovora o osnivanju EZ. To će posebno biti slučaj kada države članice uključe organe Zajednica u pojedine aspekte primene ovih konvencija.

---

²³ Videti predmet 22/70, *Commission v. Council* (1971) ECR 263, i predmet 104/81, *Hauptzollamt Mainz v. C.A. Kupferberg & Cie Kg a.A.* op. cit.

²⁴ Pri tome se *acquis communautaire* tumači šire od komunitarnog prava. Pod tim pojmom se podrazumeva celokupno komunitarno pravno nasleđe: formalni izvori komunitarnog prava, praksa organa Evropskih zajednica i nacionalnih organa u njihovom tumačenju i primeni, kao i propisi koje su države članice samostalno ili kolektivno donele u vezi sa ciljevima Evropskih zajednica.

²⁵ Član 3. i član 4. Ugovora o pristupanju Švedske, Finske i Austrije iz 1994.

Vladimir Medović

KONVENCIJE IZMEĐU DRŽAVA ČLANICA EVROPSKIH ZAJEDNICA

Summary:

In this paper the author has dealt with issues relating to legal effect and status of conventions between member states in the Community legal status. The Treaty establishing European Community authorises member states, so far as is necessary, to enter into negotiations with each other with a view to securing for the certain benefits of their nationals. On the basis of the Treaty provisions member states concluded several conventions concerning the abolition of double taxation, the mutual recognition of companies, the retention of legal personality in the event of transfer of their seat from one country to another and the simplification of formalities governing the recognition and enforcement of judgments of courts and of arbitration awards. Conventions concluded in this way are agreements governed by the international law. The Court of Justice considers that the mere fact that the Treaty authorises Member States to cooperate is not enough to justify the view that an agreement concluded for that purpose forms an integral part of Community law whose interpretation falls within the jurisdiction of the Court. However, the conventions between member states are significant for the attainment of the objectives of the E.C. Treaty and, by that reason, linked to the Community law. The member states may provide for in the convention itself or a protocol thereto for the Court of Justice to have jurisdiction to interpret its provisions. Such status of conventions concluded between member states determinates their relations with the sources of Community law. They must be in accordance with the E.C. Treaty and the acts of the Community institutions which were adopted pursuant to its provisions.

Sažetak

U ovom radu autor obrađuje pitanja vezana za pravno dejstvo i status konvencija između država članica u pravnom sistemu Evropskih zajednica. Ugovor o osnivanju Evropske zajednice ovlašćuje države članice da, ukoliko je to neophodno, uđu u međusobne pregovore radi obezbeđivanja određenih pogodnosti za svoje državljane. Države članice su iskoristile ovo ovlašćenje i

zaključile više konvencija koje se odnose na eliminaciju dvostrukog oporezivanja, međusobno priznavanje preduzeža, zadržavanje pravnog subjektiviteta u slučaju premeštanja sedišta iz jedne u drugu državu članicu i pojednostavljenje formalnosti u pogledu priznavanja i izvršenja sudskih i arbitražnih odluka. Tako zaključene konvencije predstavljaju međunarodne sporazume na koje se primenjuju pravila međunarodnog prava. U svojim presudama Sud presude smatra da sama okolnost da su države članice ovlašćenje da međusobno sarađuju radi regulisanja određenih pitanja nije dovoljna da konvencije zaključene u tu svrhu čine integralni deo komunitarnog prava čije tumačenje spada u nadležnost Suda pravde. Međutim, konvencije između država su značajne za ostvarivanje ciljeva postavljenih u Ugovoru i kao takve povezane su sa komunitarnim pravom. Države članice mogu u samim konvencijama ili posebnim protokolima predvideti nadležnost Suda pravde za tumačenje njihovih odredbi. Takav status konvencija opredeljuje i njihov odnos sa izvorima komunitarnog prava. One moraju biti u saglasnosti sa Ugovorom o osnivanju Evropske zajednice i aktima koji na osnovu njega donose organi Zajednice.